

University of Groningen

De jongerenbibliotheek

Deinum, Marieke

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2010

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Deinum, M. (2010). *De jongerenbibliotheek*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Samenvatting

Jongeren in de bibliotheek, voor veel bibliotheken is dat een wens die ze maar zelden in vervulling zien gaan. En aan de andere kant vinden jongeren, ook als ze altijd graag jeugdboeken gelezen hebben, het moeilijk om geschikte boeken te vinden in het enorme aanbod voor volwassenen. Zou een aparte plek voor jongeren in de bibliotheek een oplossing kunnen bieden voor beide problemen?

Dit onderzoek valt uiteen in twee gedeelten. In het eerste deel is geprobeerd inzicht te krijgen in het lees- en leengedrag van jongeren met een lidmaatschap bij de Openbare Bibliotheek Groningen. Het doel is om antwoord te krijgen op de onderzoeksvraag: Is de overgang van C-boeken naar volwassenenliteratuur in de bibliotheek problematisch en wat zijn de redenen hiervoor? Hiervoor is een literatuurstudie uitgevoerd, zijn de leengegevens van alle 15 t/m 17 jarige leden van de Openbare Bibliotheek Groningen bestudeerd en is er een enquête gehouden onder 85 jongeren over hun leesgedrag en bibliotheekbezoek.

In het tweede gedeelte van het onderzoek is onderzocht of een cross-overafdeling (een afdeling tussen de kinderafdeling en de volwassenenafdeling in) voor de bibliotheek in Groningen zinvol zou kunnen zijn en hoe deze gestalte zou kunnen krijgen. Om tot een gefundeerd advies te komen, zijn de resultaten uit het eerste gedeelte meegenomen en zijn er diverse bibliotheken met jongerenafdeling bezocht en geanalyseerd.

Niet één enkele reden voor weinig jongeren in de bibliotheek

In het eerste deel van het onderzoek wordt duidelijk dat de overgang van C-boeken naar volwassenenliteratuur in de bibliotheek problematisch verloopt voor het merendeel van de adolescenten van vijftien tot en met zeventien jaar. De Openbare Bibliotheek Groningen heeft geconstateerd dat er zeer weinig jongeren in de bibliotheek te vinden zijn. Uit hun eigen onderzoek blijkt dit te maken te hebben met het boekenaanbod voor adolescenten; de jongeren vinden dat er weinig boeken voor hun leeftijd te vinden zijn.

Maar uit eerder wetenschappelijk onderzoek is ook gebleken dat de veranderde vrijetijdsbesteding van jongeren invloed heeft op hun leesgedrag. School, vrienden, bijbaantjes en computers worden belangrijker en daarmee wordt lezen en bibliotheekbezoek als vrijetijdsbesteding naar de achtergrond geplaatst. Daarnaast verloopt voor leerlingen de overgang van jeugd- naar volwassenenliteratuur nogal abrupt, wanneer ze voor school na de derde klas ineens geen jeugdboeken meer mogen lezen en verplicht de overstap naar volwassenenliteratuur moeten maken. Dit zorgt voor afname van het leesplezier. Tieners bezoeken de bibliotheek veel vaker vanwege schoolverplichtingen dan omwille van leesplezier. Het verontrustende hiervan is dat met name de factor leesplezier, waar tieners zeer laag op scoren, samenhangt met klantentrouw en een hoge betrokkenheid met de bibliotheek. De uitkomsten van het onderzoek onder 85 Groningse jongeren bevestigen dit beeld. Het merendeel geeft aan dat de overgang naar de volwassenenliteratuur moeilijk is en dat daardoor na de kindertijd het plezier van het bezoeken van de bibliotheek afneemt.

Boeken voor jongeren verstopt tussen de C-boeken

Dit onderzoek laat zien dat er wel degelijk geschikte en interessante boeken zijn voor adolescenten, maar deze zijn slecht vindbaar. Dit is overigens niet alleen in Groningen het geval. Adolescentenromans over personages van rond de achttien jaar, met een thematiek die bij die leeftijdsfase past, zoals van Aidan Chambers en Bart Moeyaert, zijn in de meeste bibliotheken te vinden bij de C-boeken op de jeugdafdeling. Voor de beoogde doelgroep van C-boeken (tot 15 jaar) zijn deze adolescentenromans over het algemeen te moeilijk en de verhalen sluiten niet aan bij de leefwereld van kinderen tot vijftien jaar. Uit de leengegevens van de Openbare Bibliotheek Groningen blijkt dat jongeren na hun vijftiende voornamelijk de volwassenenafdeling bezoeken. Op deze manier lopen jongeren de adolescentenboeken dus mis.

Uit de leengegevens van de Openbare Bibliotheek Groningen blijkt dat 15 tot 17 jarigen niet veel boeken lenen. Gemiddeld kwamen deze jongeren in 2008 2,6 keer in de bibliotheek om gemiddeld ongeveer 3 boeken te lenen. Er is een duidelijke verschuiving te zien in deze leeftijdsgroep van C-boeken naar volwassen fictie. Uit deze leengegevens is niet af te leiden hoe vaak jongeren naar de bibliotheek komen zonder een boek te lenen. Echter, uit de enquête blijkt dat jongeren wel vaker naar de bibliotheek komen, maar steeds minder vaak boeken lenen. Vijftienjarigen gaan ongeveer 4 keer per jaar naar de bibliotheek om zo'n 3 boeken te lenen en 17-jarigen komen 6 keer per jaar, maar lenen nog maar 2 boeken.

Op weg naar een jongerenafdeling

De afname van leesplezier en het lenen van boeken onder jongeren, maakt duidelijk dat jongerenbeleid voor bibliotheken noodzakelijk is. Biblionet Groningen inventariseerde jongerenhoeken in andere bibliotheken ter inspiratie voor een eigen beleid. Deze jongerenhoeken zijn voornamelijk gericht zijn op het creëren van een eigen plek voor jongeren met aandacht voor gamen, muziek, tv en met leeftijdsgenoten kletsen, maar ontberen boeken. Het is natuurlijk heel goed dat er veel aandacht besteed wordt aan de interesses van jongeren, maar de kerntaak boekbemiddeling wordt uit het oog verloren. Het lijkt erop dat deze bibliotheken over het hoofd zien dat jongeren in de leeftijdsgroep waarin ze de overstap tussen de jeugdafdeling en de volwassenenafdeling moeten maken, juist buiten de boot vallen omdat ze niet weten waar ze aansprekende boeken kunnen vinden. Hier kan boekbemiddeling een cruciale rol vervullen.

Om te zorgen dat jongeren het plezier behouden om naar de bibliotheek te gaan, moeten zij het gevoel hebben dat er ook voor hen iets te vinden is in de bibliotheek. Dit betekent dat de geschikte en interessante boeken die er zijn beter vindbaar gemaakt moeten worden. Het concept waar in een aantal bibliotheken in Nederland mee gewerkt wordt is een eigen afdeling te maken voor jongeren; een jongerenafdeling met een cross-overkast. Uit bezoeken aan een aantal bibliotheken met een jongerenafdeling (Sneek, Delft en Rotterdam) is ontdekt welke aspecten van een jongerenafdeling gebruikt kunnen worden in de bibliotheek in Groningen. Daarbij is van belang dat de vormgeving duidelijk en aantrekkelijk is voor de doelgroep. In het onderzoek is voor de centrale bibliotheek in Groningen een idee voor een ontwerp beschreven.

Bijna 300 titels ter inspiratie

Voor wat betreft de boeken op deze afdeling, dient er een keuze gemaakt te worden uit het aanbod van de volwassenenafdeling en de jeugdafdeling die aanspreekt. Dat betekent een keuze uit: jeugdboeken, adolescentenromans, thrillers en detectives, chicklit, fantasy, literaire romans en tijdschriften. In het onderzoek worden bijna 300 titels aangedragen als suggesties voor in de cross-overkast. Deze selectie is gebaseerd op de voorkeuren die de jongeren hebben aangegeven in de enquête, op het aanbod van de bezochte jongerenafdelingen van andere bibliotheken en op informatie uit wetenschappelijk onderzoek over jongeren en lezen.